

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

**Upravništvo „Mira“
v Celovcu,**

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXII.

V Celovcu, 30. julija 1903.

Štev. 31.

Vabilo

XVIII. redni veliki skupščini

družbe sv. Cirila in Metoda
v Litiji,

v četrtek, dné 6. avgusta 1903. leta.

Vspored:

- I. Sv. maša ob 1/2 10. uri v litijski cerkvi.
- II. Zborovanje ob 1/2 11. uri v salonu gosp. Oblaka.

1. Prvomestnikov nagovor.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Nadzorništva poročilo.
5. Volitev*) jedne tretjine družbenega vodstva.
Po pravilih izstopijo letos naslednji udje družbenega vodstva: 1. Ivan Murnik. 2. Martin Petelin. 3. Dr. Ivan Svetina. 4. Andrej Zamejic.
6. Volitev*) nadzorništva (5 članov).
7. Volitev razsodništva (5 članov).

Ljubljana, dné 15. julija 1903.

Prvomestnik:

Podpredsednik:

Tomo Zupan.

Luka Svetec.

Pristavek.

1. Dne 6. avgusta odhod iz Ljubljane z mešancem ob 6. uri 14 minut. Dohod v Litijo ob 7. uri 22 minut. Na izvoljo je takoj po prihodu zajutrek na „Pošti“ tik kolodvora.
2. Po zborovanju skupni obed v gostilničnih prostorih gosp. Oblaka ob 1. uri. Radi obeda se je udeležencem zglasti do 4. avgusta z naslovom: Odbor podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Litiji. — Kuvert brez vina stane 3 krone. Po obedu ob 4. uri izprehod v Šmartno.
3. Odhod iz Litije proti Ljubljani z mešancem ob 8. uri 12 minut.

*) Iz § 14. glavnih pravil: Velike skupščine se udeležujejo s posvetovalno in glasovalno pravico . . . b) pokrovitelji; c) udje družbenega vodstva; d) udje družbenega nadzorništva in razsodništva in e) podružnični zastopniki.

Število podružničnih zastopnikov se ustanavlja tako, da je na vsacih 50 družbenikov eden zastopnik; vendar pa mora vsaka podružnica najmanj po enega imeti.

Iz § 15.: Podružničnim zastopnikom je dovoljeno pooblastiti namesto sebe kogarkoli izmed družbenikov.

Iz § 16.: Vsako leto izstopi ena tretjina družbenega vodstva. Nadzorniki in razsodniki pa se volijo vsako leto iznova.

Papež Leon XIII. †

Ni ga več med živimi, a vendar še vlada duše in srca človeška. Spominjajo se ga v molitvah verni njegovi sinovi, zvesti katoličani, spoštljivo in z navdušenjem govori o njem ves svet! V Rimu počiva njegovo truplo, množice hitijo je skropiti, — a častitljiva podoba njegova je živa pred vsem svetom. Po svojih delih postal je nesmrten.

Vseposvodi se spominjajo smrti velikega papeža Leona XIII., svoje sožalje izražajo vsi mogočni židovska „Neue Freie Presse“. Smrt papeža kaže tudi nasprotnikom cerkve, da s smrtjo nositelja papeške tiare (krone) ne izgine moč papeštva in da cerkev stoji na trdi skali, neomajano in tako ponosno, da se svet z občudovanjem klanja pred to mogočnostjo. Ob smrti Leona XIII. se vidi velikanski vpliv papeštva in ob sijajnih manifestacijah vsega sveta se skoro ne opazi onih, ki so nizki v svojem nizkem sovraštvu do svete cerkve.

Ali jim njihov srd dopušča ob teh dogodkih spoznanje, da s svojo malenkostjo svete cerkve ne bodo premagali? Ni vladarja, ob katerega mrtvaškem odru bi žalovalo toliko milijonov udanih sre, kakor jih žaluje ob mrtvem Leonu XIII.; ni vladarja, kateremu bi se ves svet s svojimi cesarji, kralji in knezi ob mrtvaškem odru klanjal s tolikim občudovanjem.

Podrobnosti o smrti.

Nekaj minut pred 12. uro osodnega dné 20. julija je pozval sv. Oče k sebi kardinale, ki jih je še spoznal. Vsak izmed kardinalov je poljubil papežu roko. Roko kardinala kamerlenga je sv. Oče prijel in jo držal nekaj minut. Nekaj hipov pred 12. uro je izgovoril papež te-le besede: „Težka je naloga, ki vas čaka. Položaj cerkve postaja vedno težavnejši. Priporočam vam cerkev. Nato je ne-

koliko dvignil roko in rekel: „To je moj zadnji vale (slovo). Molite za me!“

Smrt sv. Očeta je bila jako lahka. Odlične osebe v bolniški sobi in služabniki v predsobah so glasno molili. Ob 4. uri 4 min. je zdravnik dr. Laponi naznanil, da je papež preminul.

Ko je odmolil veliki poenitentiar molitve za mrtve, pozval je majordomus navzoče, naj gredo iz sobe. Ostali so v sobi le nečak sv. Očeta Pecci, dr. Laponi, sluga Centra in dva nobelgardista kot straža. Sv. Očetu je zatisnil oči njegov osebni zdravnik dr. Laponi in mu prekrizal roke na prsih. Na to so zaporedoma šli mimo mrtvega sv. Očeta kardinali, sorodniki papeževi, zastopniki diplomatskega zbora in več drugih odličnih oseb ter so mu poljubljali roko. Globoko so bili ginjeni.

Truplo papeževo so oblekli v navadno njegovo belo obleko (sutano), in bele čevlje in je položili na rdeče preoblečeno posteljo. Nato je neslo osem nosačev, katere so spremljali baklonosci in gardisti (papeževi vojaki), posteljo s truplom svetega Očeta v sobo, v kateri je počival tudi Pij IX. Ob papeževem truplu sta stražila dva nobelgardista s povešenima sabljama. Zagrinjala so spuščena preko oken, ob truplu so gorele na vsaki strani štiri sveče.

Skoro na to, ko je kardinal Oreglia kot kamerlengo zavzel posest Vatikana, je ob 4. uri 30 minut popoldne se v spremstvu podal proti papeževim sobam, da uradno potrdi papeževo smrt. Pred papeževo sobo je na zaprta vrata potrkal, kličeč Leonovo ime. Trikrat je potrkal in trikrat je poklical Leona. Nobenega odgovora. Konečno so se odprla vrata in kardinal Oreglia je stopil v sobo s svojim spremstvom, ki je v sobi pokleknilo. Kardinal Oreglia se je približal mrtvemu truplu sv. Očeta, ki je ležalo na postelji in tam opravil tiho molitev, na kar se je sestavil uradni zapisnik o papeževi smrti. Obraz sv. Očeta je bil kakor iz voska, poteze nespremenjene, ležal je na postelji, kakor bi mirno spal.

Naš cesar ob papeževi smrti.

Avstrijski cesar je že ob boleznih sv. Očeta večkrat pokazal svoje sočutje z bolnim papežem. Poslal mu je med drugim iz svojih kletij tokajskega vina in še dné 19. t. m. zvečer je v Rim došel zaboj, katerega je sv. Očetu poslal naš cesar. V zaboju so bile steklenice mineralne vode iz Kar-

Angleža je ta oholi odgovor spekel kakor ogenj v srce. Ranjenemu levu enak skočil je po koncu in rekel z odločnim pa prijaznim glasom: „Gospodičina, meni prodajte svoje lepe lase! Dam vam 100 goldinarjev, ter je takoj odrežem.“

Kako srečna je bila uboga deklica! S tresočima rokama prejme denar, katerega ji je Anglež hladnokrvno naštel; s tresočimi ustmi in z jokajočim glasom se mu zahvali ter s pobešenimi očmi gleda lepe lase, katerih morebiti ne bo več videla.

Anglež res prime prav po mojstersko za škarje, ter odreže — le par, katere previdno v listnico položi. „Teh par“, reče prijazno, „obdržim si za spomin na vas, ljuba gospica; ostale pa nosite vi za spomin in da vas vaša gospa mati zopet spozna. Ostanite zdravi!“ Dekle se mu iskreno zahvali, ter mu roko poljubi in s svetlo solzo hvaležnosti v očeh se še enkrat ozre na svojega dobrotnika.

* * *

Mesec pozneje sprehajal se je zopet Anglež; pa ne po prašnih ulicah, tudi ne sam, temveč po parku z mlado ženo, katera pa ni več tako bleda, kakor tedaj, ko mu je prodala lase za 100 gld.

Tako poplača dobri Bog otroško ljubezen do starišev.

Kako sta se kovač in kmet odvadila žganja.

Pred kakimi 20 leti je živel nekje na Predarelskem kovač, ki je rad pil žganje. Imel je 12-letno hčerko Lilko. Pobožna deklica je vedno molila, naj ljubi Bog reši očeta nesrečnega žganjar-

stva. Oče zbolil, tri mesece je ležal. Dobra hčerka je bila vedno pri bolniku. Če je ni bilo, je oče popraševal: „Ali ne pride Lilka?“

Nekega dné sedi oče v starem naslonjaču, hči stoji poleg njega. Deklica prime očeta za roke ter spregovori: „Kaj ne, da oče, ko ozdravite, ne boste več pili žganja?“ „Zakaj pa ne, vpraša oče. „Oh!“ pravi hčerka, „zato ne, ker drugače zopet zbolite in umrjete; kako hudo bo potem za mamó in mene“, ter začne ihteti.

Besede in solze otrokove ganejo očeta; kratko in odločno reče: „Otrok! zanaprej nočem več žganja!“ Lilka nasloni glavo na očetovo ramo, ter mu hvaležno poljubi roko.

Ne dolgo potem je kovač zopet zdrav in veselo vihtel kladvo od zore do mraka. Steklenica, ki je prej večkrat romala v žganjarijo in nazaj, je zdaj počivala v kleti; nikdo se ni več zmenil za njo.

Sedem mesecev že kovač ni več pokusil žganja, četudi je imel kedaj hude skušnjave. Danes pa pride v kovačnico bogat kmet, kateri je dal kovaču že obilo zaslužka. Prišel je obračunit in plačat. Ko obračunita, položi kmet precejšnjo svôto na mizo, ter zahteva steklenico žganja; mož ga je rad potegnil. Kovač je v zadregi, pa reče, kar moč prijazno: „Veš, da ne pijem več žganja, in od moje boleznih sem ga tudi nimam več pri hiši.“

„Dobro“, pravi kmet, „tu imaš pet grošev, pošlji ponj, bova enkrat trčila.“ „Če že prav hočeš žganje“, pravi kovač, „ga že sam plačam, pijem ga pa ne.“ „E, prismođa“, se ujezi kmet, „že tolikokrat sva ga skupaj pila, ga bova tudi danes. Če si pa ti trmast, znam biti tudi jaz; poznam pot v drugo kovačijo.“

PODLISTEK.

Ljubezen do matere.

(Poslovenil Ivan Vu—k.)

Vročega poletnega dné je korakal po zaprašenih dunajskih ulicah bogat Anglež. Vedno si briše potno čelo in se hujuje čez dolge črne lase, kateri mu pokrivajo vrat in ušesa. Solnce pripeka čim dalje bolj in tako prisili Angleža, da vstopi k bližnjemu brivcu, proseč ga, naj mu kakor mogoče hitro ostrize lase, ker se mu silno mudi. Brivec, postaren mož, neprijetnega obraza in ostrega pogleda, pokaže molčé na stol, kamor se Anglež takoj vsede.

V tem vstopi lepa a bleda, slabo oblečena deklica ter poprosi mojstra za pogovor. Brivec vpraša kaj želi, na kar mu dekle s tihim, sramežljivim glasom, na tla gledaje, pripoveduje ter mu ponuja svoje lepe lase na prodaj, „ker“, rekla je, „moja uboga mati je zelo bolna in zdravnik je zapovedal, da mora dobro in tečno hrano dobivati, ako hoče ozdraveti. Ker sem že ves denar porabila za zdravila, sklenila sem prodati svoje lase; 20 goldinarjev mislim ne bo preveč“. Pri teh besedah povsila je otožno glavo in dve svetli solzi potekli ste po njenem bledem obrazu. Brivec, trdosrčnež prve vrste in takih slučajev vajen, zapove dekletu lase razvezati. Ko se vsujejo dolgi lasje po hrbtu, reče, ne gledaje na žalost dekletovo, s trdim glasom: „10 goldinarjev vam dam, ne krajcarja več.“

lovih varov. Cesar je pisal lastnoročno pismo, v katerem sv. Očetu naznanja, da je to vodo sam rabil z dobrim uspehom.

Cesar Franc Jožef je sprejel poročilo o papeževi smrti v pondeljek 20. julija ob 1/3 8. uri zvečer. Takoj je nunciju na Dunaju, kardinalu Talianiju, poslal sledečo sožalno brzojavko:

Išl ob 7. uri 30 minut zvečer. „V trenutku, ko je katoliški svet vsled poročila o smrti svojega najvišjega pastirja zatopljen v globoko žalost, mi je posebno na srcu izraziti Vaši eminenti veliko žalost, katero mi povzroča ta težka, po celem svetu tako globoko čutena izguba. Otroška ljubezen in neomejeno spoštovanje, katero sem gojil za svetega Očeta za časa njegovega življenja, spremljajo preminolega v večnost. Njegov spomin bo vsikdar blagoslovljen in zagotovljeno mu je za vse čase odlično mesto v zgodovini naše svete cerkve.“

Franc Jožef I. r.“

Na to sožalno brzojavko, ki je bila prva, katero je dobil nuncij Taliani, odšel je naslednji odgovor: Dunaj ob 9. uri zvečer. „Sočutje Vašega apostolskega Veličanstva na pretresujoči izgubi, katera je zadela našo sveto cerkev po smrti velikega papeža Leona XIII., je v resnici ginljivo in jaz se požurim Vašemu Veličanstvu izreči najiskrenejšo in najgloblje zahvalo. Sv. kolegij bo ohranil najodkritosrčnejšo in najudanejšo hvaležnost za ta dokaz sočutja.“

Kakor naš cesar, so tudi drugi vladarji, vlade, javni zastopi itd. širom sveta izrekli svoje sožalje ob smrti papeževi. Po vsem katoliškem svetu pa se za velikega pokojnika opravljajo slovesne službe božje in vsepovsodi združujejo verniki svoje prošnje in molitve, da mu Bog podeli večni mir in pokoj!

Na mrtvaškem odru.

Dan po smrti so truplo papeževu mazlili, da se dalje časa ohrani. To je trajalo 5 ur. Drob so vzeli iz trupla in dali v posebno vazo, katero so prenesli v cerkev sv. Vincenca, kjer so tudi vaze drugih papežev.

Dné 22. julija zvečer so prenesli truplo v cerkev sv. Petra. Prenos trupla sv. Očeta iz prestolne dvorane v vatikansko baziliko se je izvršil po obstoječih predpisih. Msgr. Pifféri je dal v roke sv. Očeta dragocen križ. Nato so vzdignili gardisti nosilnico, na kateri je počivalo truplo, ter jo nesli na ramah skozi zasebno stanovanje svetega Očeta v baziliko. Ob straneh, kjer se je pomikal sprevod, so gorele sveče. Slovesno zvonjenje in petje žalostink je odmevalo med potjo. Papeževe čete so napravljale kleče špalir. Pred nosilnico je korakalo 20 baklonoscev, nato so sledili poenitentijariji, okolu nosilnice je korakalo 60 nobelgardistov, nato so sledili vatikanski odličnjaki, grof Pecci, nečak papežev, kardinali itd. Vsi udeleženci sprevoda so imeli v rokah goreče sveče. Bazilika je žarela v stotinah električnih luči. Pevci so peli „Liber nos Domine“. V sredi cerkve je bila podeljena sv. Očetu absolucija (bagoslov), nakar so nosači dvignili nosilnico na z rdečim damastom prevlečeni katafalk, katerega je obstopila častna straža gard. Zadoneli so psalmi. V tem trenutku je kamerlengo kardinal Oreglia omedlel. Zgrudil se je na tla. Osebe, ki so stale v njegovi bližini, so priskočile k njemu. Skoro je prišel zopet k za-

To prestraši kovača, ker po svoji boleznj pogreša že štiri najboljše obiskovalce. Malce pomisli, stopi v klet, ter prinese steklenico, pokliče Lilko. Hči uboga in žalostna sprejme steklenico in denar. Do gostilne ni bilo daleč.

Med tem je kovačica pripravila nekaj za prigrizek; kmet je plačal, ter dal nova naročila. Deklice pa le še ni nazaj.

„Dolgo je ni“, pravi kmet, le „poglej, ali še ne gre.“ Kovač stopi ven, ter vidi na voglu hčer, ki se joče. „Kaj pa ti je?“ dé oče, „si li zgubila denar, ali ti je slabo?“ „Oh! ljubi oče“, odgovori Lilka, nikar ne pošiljajte po žganje, tako začnete zopet piti in zbolite.“ „Oh, zato se jočeš!“ Kovač se obrne v stran, povesi oči ter ukaže hčerki: „Otrok! Razbij steklenico.“ Otrok dvomi, da misli oče resno. Oče ponovi: „Razbij steklenico! Ta reč ne sme več v hišo.“ Ko ga dekle še ne uboga, zagradi kovač sam zapeljivo posodo ter jo raztrešči ob hišni vogal, prime deklico za roko, ter gre v hišo.

Mirno razloži kmetu vse, kar se je zgodilo. Kmet molči. Slednjic spregovori: „Priatelj! Ko bi tudi jaz imel otroka, ki me tako ljubi, bi bil srečen.“ Dve debeli solzi ste mu kanili po obrazu; poslovil se je z besedami: „Kar zamore kovač, zamore tudi kmet.“ In držal je besedo. Na stare dni je večkrat pravil, kako je pustil žganje. J. K.

Smešničar.

* Plemenito. Delavec: „Tu sem prinesel denarnico, katero ste zgubili.“ — Gospodar: „Ze dobro, saj nič ne manjka; drugič, ko bodem več zgubil, vam bodem dal kako darilo.“

vesti, ter se je spremljan od nekaterih vatikanskih dostojanstvenikov podal takoj v svoje stanovanje. Drugi dan od 6. ure zjutraj je bazilika odprta. Na tisoče in tisoče ljudstva je prišlo pred mrtvaški oder sv. Očeta. Vreme je krasno, vročina velika.

Naval občinstva v cerkev sv. Petra je bil že prvi dan silen. Velik vojaški oddelek 2000 mož skrbi pred cerkvijo za red. V cerkvi je pet rešilnih postaj „Rdečega križa“, v okolici cerkve pa sedem. Nekaj ur med dnevom je cerkev za širše občinstvo zaprta, da tuji dostojanstveniki in drugi gostje morejo pomoliti pred mrtvaškim odrom Leona XIII. Dohod vozov ureja 80 stražnikov. Vojaštvo napravlja razne špalirje, skozi katere se ureja uhod in odhod občinstva.

Poljubovanje nog se je to pot opustilo. Dné 23. t. m. je bilo tekom dneva pred mrtvaškim odrom sv. Očeta nad 40.000 ljudi.

Pogreb.

Papeža Leona so položili k zadnjemu počitku v soboto dné 25. julija, in sicer v cerkvi svetega Petra. Obredi pri pogrebu so ti-le: Najprej položé svetega Očeta v krsto iz cipresnega lesa, v onem ornatu, v katerem je ležal na mrtvaškem odru, preko obraza mu dajo bel, z zlatom tkan robec, preko trupla rdeč pajčolan in preko tega preprogo iz rdečega damasta, dalje dajo k truplu raznega denarja, akte o smrti itd. Cipresno krsto postavijo v 400 klg. težko svinčeno rakev, preko katere pride zopet krsta iz dragocenega lesa. Na obeh krstah je križ in napis, da počiva v njej papež Leon XIII., njegova starost, dōba njegove vlade in čas smrti.

Priprave za volitev novega papeža.

„Il Giornale d'Italia“ poroča o sklepih kardinalov. V predvečerašnji seji, pravi, so se bavili kardinali z noto, katera se ima dostaviti zboru diplomatov, pooblaščenih pri sveti stolici. Predlog je stavil kamerlengo kardinal Oreglia. Za njim so govorili kardinali: Gotti, Mathieu, Vives y Tuto, Steinhuber, Vanutelli, Agliardi in Rampolla. Sveti kolegij je slednjic sklenil, da se poveri sestavo te note monsignoru Merry del Vall, a da se bo v prihodnji seji razpravljalo in slučajno potrdilo ali spremenilo besedilo te note. Noto bodo podpisali trije kardinali, pooblaščeni kot najvišji zastopniki sv. stolice, in msgr. Mery del Vall.

Sveti kolegij je pripravil arhitektom, ki prirejajo vatikansko palačo za konklave, naj preprečijo vsako možno zvezo z zunanostjo. V predvečerašnji seji so se tudi izžrebale celice kardinalom. Kakor smo pa že povedali, sestajajo te celice iz dveh, in nekatere tudi iz treh sob. Sveti kolegij je tudi že poskrbel za oskrbo kuhinj, in sicer je poveril to oskrbo — na predlog kardinala Macchi — komendantu Puccinelli-ju.

Zatem je sveti kolegij imenoval komisijo, ki ima nadzorovati priprave za konklave. V to komisijo so imenovani kardinali: Macchi, Della Volpe in Corsari.

Po papeževi smrti se kardinali vsakega jutra zbirajo v tako imenovano glavno kongregacijo in se posvetujejo o predmetih, katere je določil papež Klement XII. (l. 1723.); čitajo se namreč odredbe za izvolitev novega papeža, katerih odredb se morajo kardinali strogo držati.

Glavne odredbe so sledeče:

1. Deseti dan po papeževi smrti se mora pričeti volitev novega papeža po onih kardinalih, ki so prisotni, ne čakajoč na druge kardinale, ki niso še dospeli od zunaj.

2. Kardinali, kateri stanujejo v papeževi državi, morajo se zopet izrecno ponovno pozvati.

3. Nikaka cenzura ne odvzame kardinalom volilne pravice.

4. Niti cerkveno prokletstvo, v katero je kdo padel, ne izključuje kardinala od volitve.

5. Volitev se mora izvršiti v zaprtem prostoru, takozvanem „konklave“.

6. Izvoljenec mora imeti dvetretjinsko večino glasov za svojo osebo.

7. Ako ni zadostnega števila glasov, mora se delovati na to, da se to število doseže s pomočjo „pristopa“ (accessus).

8. Ako je izvolitev kompromisna, potem nobeden kompromisnik ne more dati sebi glasu.

9. Ako novoizvoljeni papež ni škof, mora si dati podeliti dotične rede.

10. Izvoljenega papeža ni treba, da kdo potrdi, ker on ne dobiva oblasti od nikogar na zemlji, temveč naravnost od Boga.

11. Novemu papežu stavi se na glavo trojno krono (tiara) v znak vere sv. cerkve v presveto trojico in kakor znak največje moči, časti in sodstva na svetu v duhovnih stvareh. S tem se mu je zajedno podeljevala tudi oblast kakor kralju v njegovi posvetni državi.

Po prečitanju tega izroči kardinal kamerlengo kardinalskemu zboru „ribičev prstan“ in „pečatnik“ in oba se razbijeta na kosce, ker se v času, ko nima cerkev papeža, ne izdajajo ne bule“ ne „brevi“.

Na to izvoli kardinalski zbor dva prelata, od katerih ima eden govoriti nadgrobnni govor pokojnemu papežu, a drugi pozdravni govor bodočemu novoizvoljenemu papežu. Nadalje izvoli dva kardinale, katera imata paziti, da se za konklave uredi vse, kakor predpisuje zakon. To je prva seja kardinalskega zbora.

V drugi seji urejevale so se navadno stvari, ki so se tikale cerkvene države. V tej seji poročata ona dva kardinala, ki sta bila izvoljena, da pripravita vse potrebno za konklave, da sta izvršila svojo nalogo.

V tretji seji izvolijo kardinali potom tajnega glasovanja izpovednika za konklave.

V četrti in peti seji izvolijo se: dva zdravnika, dva ranocelnika, eden lekarnar, dva brivca s pomagачi vred, kateri vsi se podajo skupaj s kardinali v konklave.

V šesti seji razdeli najmlajši kardinal-dijakon sobe v koklavu potom srečanja med kardinale.

V sedmi seji izvolita se dva kardinala, ki morata točno paziti, da ne pride v konklave nihče, kateri nima tam opravila. Tema dvema kardinaloma izroči se točen popis oseb, ime in priimek, stan, domovina od vsakega kardinala, ki ima priti v konklave.

V deveti seji izvoli kardinalski zbor še tri kardinale, katerim je naloga točno paziti nad zaprtjem konklava in na red v istem. Na to vzprejemajo se sožalje nad umrlim papežem izražajoči poslaniki tujih držav.

Dopisi.

Hodiše. (Še enkrat občinske volitve.)

Kakor je bilo že v 28. številki „Mira“ omenjeno, so bile tukaj dné 1. julija t. l. občinske volitve, pri katerih je naša slovenska stranka sijajno zmaga v tretjem volilnem razredu s 60 glasovi (nasproti 39), v drugem razredu pa z 29 glasovi (nasproti borih 9 glasov, katere so vjeli naši nemčurji). Še v prvem razredu so imeli naši tajnacelnjki velik strah, čeravno je tam njih gotova zmaga. Izvolili pa so tam svoje najbolj „žofne“, kakor jih imenuje hodiški dopisnik (učitelj) v lističu „Freie Stimmen“ z dné 4. julija, in sicer sledeče: Ferd. Goulet, knez Rosenbergov „verbolter“, tedaj tuje in od milosti kneza odvisen človek; Janez Seeger p. d. „Brücklerwirt“, ker je zdaj zato proti slovenski stranki v Hodišah volil, ker mu je celovška posojilnica denar odpovedala, bržkone ker ni ob času obresti plačeval; Franc Schalle p. d. Trampuš v Fertičah, največji veleum v spodnjem delu občine, in pa naš „priljubljeni“ nadučitelj Aleš Staudacher. Ti so tedaj tisti štirje „žofni“ (säftige), kateri bodo naši slovenski stranki v odboru še marsikatero grenko uro napravili, kakor se hvallijo. O neumna domišljavost; če vi nemčurji nimate bolj „žofnih“, mar bi rajši še teh ne izvolili, ker dva nimata prostih rok, pri drugih dveh pa itak vsak več ceniti njiju vrednost. — Dopisnik v „Freie Stimmen“ se zaletava v našega g. župnika in v druge naše vplivne može, češ, da sta dva ali trije, ker so cerkveni ključarji, radi tega služabniki cerkve. Ta je pa res izvrstna, da je spoštovan mož, ki je slučajno cerkveni ključar, „cerkven služabnik“! Kaj pa je potem naš „verbolter“, kaj pa naš Staudacher, čigava „služabnika“ pa sta ta dva „säftig“ gospoda? Na to je pač lahek odgovor; prvi je plačan služabnik kneza Rosenberga, drugi pa plačan služabnik (za naše davke!) Mac Nevina, oziroma deželnega šolskega sveta v Celovcu; druga dva sta pa samo „žofna“ njiju služabnika. Dopisun se tudi zaletava v kotmirskega kaplana, g. Rotterja, in v posestnika Mat. Prosekara, da sta bila tako „predrzna“, da sta prišla s pooblastili v Hodiše volit. Tudi ne more pustiti pri miru kotmirske gospodičine poštarice. Verjamemo, da se je storilo našemu učitelju „črno“ pred očmi, ko je zagledal toliko naših volilcev, čeravno je imel zataknen „pezdec“ na svojih „junaških“ prsih. Gosp. župnik v na napade odgovoril že sam s popravkom v „Freie Stimmen“. — Dopisnik pravi nadalje, da so naši letali okoli noč in dan ter lovili volilce; pa ravno nasprotno je resnica. Na predvečer volitve sta prišla učitelja menda še-le proti polnoči od agitiranja domov, na dan volitve sta pa, ko je odvolil tretji razred, in jim je toliko zvestih zmanjkalo, zajahala vsak svoj „bicikel“ ter „hajdi eden proti Vetrinju, drugi na nasprotno stran po volilce. Pa imela sta strašno smolo; vlovila sta jih komaj devet vseh skupaj za drugi razred; se pač vidi, kako je naše učiteljstvo pri nas kmetih „priljubljeno“, to učiteljstvo, ki dela vselej in povsod proti našemu slovenskemu kmetu, od kojega s krvavimi žulji pridelanega denarja je plačano, in se upa še naše ugledne može-posestnike zmerjati s služabniki cerkve, ter hoče dati tem besedam sramoten pomen. Dà, dà, raje smo služabniki cerkve, kakor pa služabniki naših učiteljev in našega oskrbnika, ki morajo tako plesati, kakor jim njihovi predpostavljene zagodejo. Našima dvema učiteljema pa

svetujemo, naj ne napadeta naših mož, in manje agitirata za naše nasprotnike, dokler sta plačana tudi od denarja, kojega tudi mi nosimo v davkarjo in to tem bolj, ker je učiteljem agitacija prepovedana! Pri nas v Hodišah je pač nemčurstvu že odklenkalo, in se gospodje učitelji trudite zastoj.

Borovlje. (Nesreča.) V Dolih se je te dni 4-letni Just igral s starejšo sestro v kuhinji. Ko je sestra šla za nekaj trenutkov ven, je fantek prevrgel škaf z vrelo krmo. Opeknel se je tako hudo, da je drugi dan vsled ran umrl.

Črnčice pri Dholici. (Kresovi. — Razno.) Letos smo tukaj prvokrat zažgali kres v čast slovanskima apostoloma sv. Cirilu in Metodu. Akoravno je bil tisti večer môtan, smo vendar od tukaj našli lepo število kresov. Visoka Peca se je odlikovala s tremi kresovi. Na Jepi so žareli trije kresovi, v Št. Jakobski okolici smo našli pet kresov, na Baških planinah so bili štiri kresovi, na Baškem jezeru so frčale rakete v zrak. Tudi na Dobraču smo videli nekaj kresov. Celu Višarski kres smo videli žareti. Od več krajev je bilo slišati grmenje topičev. Vkup smo našli blizu petindvajset kresov. — Veliko dela je sedaj na polju, ker je skoraj vse naenkrat zrelo. Črešnje so dobro obrodile ter nekateri ne vejo, kaj bi se delalo ž njimi. — Pri novem šolskem poslopju na Dholici že pridno kopljejo kleti, ki bodo take, kakor jih imajo največji vinotržci. Ali bodo morda gg. učitelji tržili z vinom?

Velikovec. (Pri kohanju utonil) je v Dravi v nedeljo dné 12. t. m. pod tukajšnjim dravskim mostom 19 let stari Valentin Magnet, kolarški učenec pri g. Hollensteinerju v Velikovcu. Kopal se je blizu Mulejeve kočice v tukaj zelo deroči reki, dasi plavati ni znal. Ko se je jel potapljati, sta njegova dva tovariša, mesto da bi ljudi na pomoč šla klicat, prestrašena bežala v les. Utopljenca so našli dné 16. t. m. celo blizu, namreč v vodnem vrtincu blizu Fukša.

Šmarjeta pri Telenbergu. (Národní napredek.) Odkar se je bivši organist p. d. L. prelevil v Nemca in se je dalo slovo njemu in njegovemu nemškutarskemu pevskeemu zboru, deluje od velike noči sem g. Ivan Govc, mlada a neustrašljiva moč, z najboljšim vspehom za cerkeno in národno petje. V kratkem času si je izvežbal mičen cerkveni in národní pevski zbor, ki nas pri božji službi razveseljuje ter povzdiguje in nagiba naša srca k pobožnosti. Veliki Nemeč (!) Klotzar v Ramočivasi in še par drugih „dobrih kristjanov“ si na vso moč prizadevajo mlade in nadarjene pevke od cerkvenega petja odvrniti. Pevke se mu pa na ves glas smeji in še z večjim veseljem prihajajo k vajam in sv. mašam. — Povemo Vam, plevelovi častilci, da smo vašega pridiganja pošteni šmarješki farani že siti! Le kvakajte sami s svojimi smrdljivimi ptujskimi žabami! — Mi gremo naprej, mi mladi, vas pa je strah!

Šmarjeta pri Telenbergu. (Nemškutarska predrznost.) V nedeljo dné 12. julija je v Šmarjeti bilo zborovanje nemškutarskih požarnih bramb velikovškega okraja. Udeležba je bila zelo slaba, klaverna, čeravno je gostilničar L. razobesil dvojni strgani in umazani „frankfurtarici“. Nadejal se je, da bodo te črno-rdeče-rumene „plahte“ na njegovi hiši in lipi (!) saj nekaj radovednežev privabile. V pozdrav „slavnim“ gostom je odprl veliki „Nemeč“, nadučitelj in občinski pisar Nace Skorčič, doma iz Kranjskega, svoja nemška usta ter je v dobro pokvarjeni nemščini z znano govorniško spretnostjo pozdravljajal peščico udeležencev. Druga nesreča se je hvala Bogu ni pripetila.

Podjunska dolina. (Svoji k svojim!) V Gradcu izhaja švabski list „Grazer Tagblatt“, kateri bi rad vse Slovence v žlici vode potopil. V svoji zadnji številki piše namreč to-le: „Deutsche Frauen! Deutsche Mädchen! Wie lange wird es noch dauern, bis Ihr Euch entschliessen werdet, nur bei deutschen Geschäftsleuten Euren Bedarf zu decken?“ (Nemška gospe! Nemška dekleta! Koliko časa bo še treba čakati, da se boste odločile, kupovati blagó le pri nemških trgovcih?) Niso li te besede jasne dovolj tudi za nas? Kar je za Nemce pravo, to bodi tudi za nas Slovence priporočljivo. Zatorej pravim tudi jaz: „Slovenske gospe! Slovenska dekleta! Koliko časa bo treba še čakati, da se boste odločile, kupovati blagó le pri slovenskih trgovcih?“

Št. Danijel nad Pliberkom. (Grožen vihar.) Dné 20. julija je naredil vihar velikansko škodo. V lesih leži drevje vse navskrižema. Cerkev v Št. Danijelu je skoro popolnoma odkril, istotako zid ob pokopališču. Sadno drevje leži trumoma. Posameznim kmetom je podrla sadnega drevja v vrednosti več stotakov. Drugim je vrgel veter strehe raz hiš in hlevov in jim je naredil ogromno škodo. Cerkveni ključar Kolman ima škodo na tisoče, ker mu je hleve podrlo malone popolnoma. V Strojni je odkritih več hiš. Na Dolgem brdu je gorel les za časa najhujšega viharja. Množici ljudi, ki se je nabrala naglo na licu mesta,

se je posrečilo ogenj omejit. Vihar je trajal nad eno uro in so se hiše zibale kakor ob potresu. Edini deci je naredil vihar veselje, ker je po njem ležalo črešenj vse rdeče pod drevesi in ni bilo treba plezati na drevje.

Strojna. (Slavnost. — Pretep. — Vihar.) Lepo slovesnost smo imeli pri nas na praznik svetega Urha. Štiri č. gospodje duhovniki so darovali sv. maše in potem blagoslovili lep, nov križ, ki stoji vrh hriba na meji treh far. Obilo ljudstva se je udeležilo te slovesnosti. Presrečna zahvala častitim duhovnikom in posebno g. župniku iz Libelič, ki nam je ob tej priložnosti govoril tako lepe besede. Naslednjo nedeljo je bil zopet cerkveni shod. Darovali sta se dve sv. maši in je prišlo, kakor po navadi, mnogo ljudstva. Pa žalibog, da brezbožni ljudje tudi ob takih časih ne morejo dati mirú prej, da si izpustijo nekaj svoje prevroče krvi in tako grdo skrunijo lepe praznike. Prišlo je pri nas do krvavega pretepa. Proti takim izgredom bi bilo treba ostro postopati; ali bi se veselice ne smele dovoliti, ali pa bi gostilničarji takim rogoviležem ne smeli dajati pijače. Za nje je najzdravejša voda, z njo naj si hladijo svojo prevročo kri. Božja kazen ni izostala. 20. julija opoludne je prišel grožen vihar, ki je tako divjal in razsajal, da je postajalo človeka strah in groza. Drevje je ječalo in pokalo, hiše pa so se tresle, kakor ob hudem potresu. Strehe je raztrgal in mnogo drevja polomil. Kmetu Požegu je odnesel streho iz dveh poslopj, v gozdu pa mu je napravil čez 400 kron škode. Koliko škode je napravil še drugod!

Prevalje. (Veselica), katero je priredilo dné 19. julija t. l. naše katoliško delavsko društvo, je nepričakovano dobro uspela. Pevci in tamburaši društva „Gorotan“ so bili z navdušenjem pozdravljeni. Da so nam dobro došli, pričal je lepi slavolok vihraječe zastave in z zelenjem in cvetjem okrašeni gostilniški prostori. Udeležba je bila najboljša, ogromna. Najprej se je vršilo društveno zborovanje; imeli smo zopet priliko, poslušati izbornega mladega govornika, Jožeta Krof-a, kmetškega fanta iz Šmarjete. V vznesenih besedah je nam kazal, kako ima vsaki nalogo, skrbeti ne samo za se, ampak skrbeti in delati tudi za svojo domovino. Za vzgled je nam stavil prebivalce stare, slavne Kartage. Od njih naj se učijo prave, požrtvovalne ljubezni do domovine tudi slovenski mladeniči, matere in očetje. Besede, prihajajoče iz mladega ognjevitnega srca, govornjene s takim prepričanjem, podprte s primernimi vzgledi, napravile so na poslušalce globok utis. Občudovali smo mladega govornika, njegovo lepo besedo in dobro izpeljavo. Vsak je mislil, da ima pred seboj kakega izšolanega in izkušnega govornika in marsikateri ni hotel verjeti, da je to 20leten priprost fant-samouk, ki nikdar ni hodil v nobeno šolo. Želeli bi, da bi nastopil tudi drugod, vspeh mu je gotov. Nato se je pričela veselica in srce se je nam topilo od veselja, ko smo iz krepkih mladeniških grl čuli ubrane glase mile slovenske pesmi; z največjim zanimanjem in občudovanjem pa smo sledili točkam, ki so jih tako izvrstno svirali vrli tamburaši. To je bilo za nas nekaj novega; ne- navadnega. In čudili se nismo samo mi, ampak tudi taki, ki sicer niso ravno naši najboljši prijatelji, kateri pa so tudi v prav obilnem številu prišli na našo veselico; ljudje, ki se drugače slovenskega jezika sramujejo, ga zaničujejo, so tu občudovali in glasno hvalili slovensko pesem in slovansko godbo. Na vspeh smo lahko ponosni. Hvala pa gg. pevcem in tamburašem, ki so k temu pripomogli.

Prevalje. (Vihar.) Tu in v okolici je dné 20. julija razsajal silovit vihar, kakoršnega ljudstvo ne pomni. Izrjal in polomil je mnogo drevja po gozdih in sadnih vrtilih, oklestil sadje in raztrgal strehe. Škoda je velika, posebno nekateri kmetje v hribih so hudo prizadeti.

Novičar.

Na Koroškem.

Slovensk odvetnik v Celovcu. Po odhodu g. dr. Kraut-a smo koroški Slovenci bridko občutili pomanjkanje slovenskega odvetnika. Po daljšem času dobimo v svojo sredo, kakor znano, zopet slovenskega odvetnika, moža, do katerega se bo mogel vsakdo s polnim zaupanjem obračati. G. dr. Janko Brejce se preseli z dnem 1. avgusta iz Ljubljane v Celovec in otvori tu svojo odvetniško pisarno in sicer v hiši, kjer je imel pisarno tudi g. dr. Kraut, na Benediktinskem trgu št. 4. — Vse slovenske rojake, zlasti pa naše posojilnice in druge národne zavode opozarjamo na to in jih pozivljamo, da iščejo pravniške pomoči edino le pri slovenskem odvetniku. Nemško-nacijonalni listi napadli so g. dr. Brejca še predno se je preselil v Celovec. Tembolj

je naša národna dolžnost, da ga vsestransko podpiramo.

Duhovske zadeve. Mil. g. knezoškof je v nedeljo dné 19. t. m. na tihem praznoval 40-letnico svojega mašništva. — Za prefekta v Marijanišču sta imenovana semeniška duhovnika R. Krappinger in J. Watzinger.

Osebné novice. G. A. Zopp, profesor v Črnovicah, je imenovan za profesorja na novem ženskem učiteljsku v Celovcu. — Šolsko službo sta popustili učiteljici K. Hill na Brdi in J. Javornik v Borovljah.

Izredna ugodnost za naše gospode naročnike! Z velikim veseljem naznanjamo svojim gospodom naročnikom, da smo izposlovali za nje posebno ugodnost, katero bodo gotovo z veseljem pozdravili. Dogovorili smo se namreč z umetniškimi založništvi B. Kočí v Pragi, da dopošlje našim g. naročnikom kot premijo do konca avgusta t. l. prekrasno, verno reprodukcijo v barvotisku, sliko **Sv. Ciril in Metod od Fr. Urbana**, v velikosti 50 : 70 cm. (z belim robom), katera stane v trgovinah K 6, samo za doplačilo znižano na 1 K., franko po pošti K 1.20. Isto sliko v belem modernem okvirju namesto za K 14, samo za K 10.— Škatlja za to stane K 1.50. — Za ceno in jakost tega dela daje nam poročstvo slavnostno ime češkega umetnika. Resna stroga pobožnost diše iz obrazov dveh častitljivih solunskih bratov, katera stoječ pred bizantinskim oltarjem, kažeta evangelij, katera sta pred tisoč leti prinesla v naše slovanske dežele. — Upamo, da uporabijo naši gospodje naročniki to posebno ugodno priložnost in si naročé za to nenavadno nizko ceno prekrasno sliko, katera bode gotovo jako lepo krasila vsako slovansko hišo. Na ta način počasté najlepše spomin svetih solunskih bratov. Tako dovršena slika naših blagovestnikov in za tako čudovito nizko ceno dosedaj nikjer ni dobiti. V ta namen izvolite odstriči poleg stoječi kupon, prilepiti ga na zadnjo stran poštné nakaznice ter poslati ga z zneskom K 1.20 umetniškemu založništvu B. Kočí v Pragi (L. Františkovo nábr., čislo 14. nové.)

25-letnico slavne zmage pri Jajcu bode dné 7. avgusta slovesno obhajal 17. pešpolk v Celovcu. Kranjski pešpolk se je bil pri okupaciji Bosne zelo odlikoval.

Razstava živine v Celovcu se prične v soboto dné 5. septembra in slovesno otvori v nedeljo dné 6. septembra. Združena bode z razstavo živine tudi razstava kuretine, čebel in psov. K otvoritvi pride tudi pokrovitelj razstave, nadvojvoda Franc Ferdinand.

Zilska podružnica slovenskega planinskega društva priredi v nedeljo 2. avgusta t. l. izlet na Gorjansko planino (1695 m). Odhod iz Trbiža ob 9. uri dopoludne in iz postaje Vrata ob pol 8. uri zjutraj. Na vrhu sta dve gostilni, kjer se dobi dobro vino, surovo maslo in mleko. Gostilničar je član te podružnice. Razgled je ravno tako obsežen kakor iz Dobrača in je treba polovico manj hoditi kakor na dolgočasni Dobrač. Hoja na planino traja tri ure in nazaj dve. Vsak udeležnik lahko še isti dan na večer zopet pride domu. Člani in prijatelji naših lepih slovenskih planin so prijazno povabljeni, da se tega izleta mnogobrojno udeležijo.

Darovi za planinski dom v Krnici v Zajezeri. Darovali so gg.: Ehrlich I., c. kr. poštar v Žabnici, 50 K; Hranilno in posojilno društvo v Ptuj 30 K; dr. Hočevar Janko na Dunaju in dr. Glančnik v Mariboru po 20 K; Hrašovec, c. kr. okr. sodnik v Gradcu, Zelenik Jozefa v Ptuj, Tržaško podporno in bralno društvo, Fischer, drž. svetnik na Bledu, župnik Lubej pri Jezeru, dr. Jurtela v Ptuj 10 K; dr. Murko, univ. profesor v Gradcu, 6 K; župnika Sturm na Brdu in Vintar v Bilči vasi in dr. Grossmann v Ljutomeru po 5 K; dr. Hrašovec, c. kr. sodni pristav, in dr. Pipuš v Mariboru, župnika Solnce v Ameriki in Bergman v Št. Lenartu, Zmerlikar v D. Wagramu po 4 K; dr. Ipavc v Gradcu 3 K; dijak Leo Knafelc 60 h. Skupaj 224 K 60 h.

Koroški „Vsenemci“, kakor se zdaj imenujejo pristaši Wolfovi in Schönererjevi, so imeli minulo nedeljo v „Möllbrücken“ na Zgornjem Koroškem shod, katerega se je udeležilo baje 300 oseb. Shod sam nas ne briga dosti, pač pa dej-

Umetniško založništvo B. Kočí v Pragi.

Odposiljatelj tega kupona je naročnik „Mir“-a in želi Fr. Urbanovo sliko „Sv. Ciril in Metod“ za ceno premije: a) brez okvirja, namesto K 6 za K 1.20 fr. b) z okvirjem, namesto K 14 za K 11.50 s škatljo vred, kateri znesek istočasno pošilja.

Ime: _____
Kraj in pošta: _____

stvo, da sta kot glavna govornika nastopila celovška c. kr. profesorja Pohl in dr. Hans Angerer! Res „ganljivo“ je gledati, ko c. kr. profesorji pomagajo med ljudstvo razširjati navdušenje za stranko, katere zadnji cilji merijo na to, da se razdrobi Avstrija. — Da bi kak slovenski profesor nastopil na slovenskem političnem shodu — koliko krika bi bilo, in kako hitro bi se ganila šolska oblast; a tako? — Shod so zaključili s pesmijo „Wacht am Rhein“.

Samomori. V Beljaku se je pred nedavnim hotel ustreliti urednik Jos. Prettenhofer. Vzrok je bilo veliko pomanjkanje, ker ga je nemško-nacionalna stranka, za katero je prej delal in žrtvoval svoje moči, zapustila in je prišel v veliko bedo. To je navedel Prettenhofer sam kot vzrok svojega dejanja. Teško ranjenega so prepeljali v bolnišnico. Sam je še poklical duhovnika in spravljen z Bogom je umrl. Prej je veliko pisal za „roč od Rima“, na smrtni postelji pa je vse to obžaloval in bil nad vse vesel, da je našel še pomoč duhovnika. — V Celovcu se je dne 20. julija ustrelil deželni uradnik V. Prislán. Bil je takoj mrtev. Žalostne družbinske razmere so vzrok. Malo prej se je bil dal ločiti od svoje žene. Oba sta bila svoj čas šla „roč od Rima“. — Na Muti se je hotel ustreliti ključarski učenec Zopot. Bal se je, da ga njegovi sorodniki, katerim je pri zadnjem požaru vse pogorelo, ne bi mogli več podpirati. — V Brezjah se je usmrtila 40-letna Marija L., doma iz Velikoveca.

Drobiž. Novo lutrovsko cerkev v Beljaku bodo „posvetili“ prihodnjo nedeljo dne 2. avgusta. — Na šoli v Črnečah je razpisano mesto učitelja in šolskega voditelja do dne 30. avgusta.

Po slovenskih deželah.

Prošnja. Čast. podružnice družbe sv. Cirila in Metoda, ki še niso naznanile svojih odborov in udov družbinemu vodstvu, so lepo prošene, naj to kar najpreje storé.

Zveza slovenskih pevskih društev se je osnovala v Ljubljani. Ustanovni shod je bil v nedeljo dne 19. t. m. in je bilo zastopanih lepo število slovenskih pevskih društev. Načelnikom je bil izvoljen profesor Anton Štritof.

Nemško šolstvo v Ljubljani. Ljubljana vzdržuje petrazredno mestno deško nemško šolo, v kateri so bili med 187 učenci 104 Slovenci, 72 Nemcev in 11 drugih narodnosti, dokaz „slovenske narodne zavednosti“. Petrazredna in osemrazredna nemška dekliška šola je imela 417 učenk, med njimi 177 Slovenk, večinoma Ljubljancank. Šulferajnova deška šola je imela 214 učencev, med katerimi je gotovo tudi polovica Slovencev, katere se privabi z darili o Božiču itd. Na vseh nemških šolah v Ljubljani je bilo 818 otrok, katerih ste pa gotovo dve tretjini, ako ne več, Slovencev.

Križem sveta.

Čehi in vlada. V prvih dneh prihodnjega meseca se vrši splošni češki narodni zbor, na katerem bodo zastopani vsi krogi Češke, Moravske in Šlezije. Povodom tega zborovanja se pa snidejo v posvet mladočeški zaupniki, ki natančno določijo taktiko, ki naj bo merodajna za češko delegacijo v jesenskem zasedanju. V prvi vrsti se naglašava v mladočeških krogih, da bodo mladočeški poslanci na vsak način obstruirali vojno predlogo v jeseni. Tozadevni sklep bo storil tudi narodni zbor. Druga važna točka so pa nove češko-nemške upravne konference. Ministerski predsednik Körber dobro ve, da mu je nemogoče preje urediti parlament, dokler ni dosežena sprava teh dveh narodov. Tozadevno srečo je pa Körber že večkrat poskušal, seveda brez uspeha, ker vlada noče Nemcem skriviti lasú. Zato pa tudi sedaj pravijo vsi češki listi, da se češki poslanci ne smejo odzvati Körberjevemu povabilu za nova upravna pogajanja. Vladi so itak že znane vse češke zahteve, od katerih ne odstopijo v nobenem slučaju. Če vlada vkljub temu želi pričeti pogajanja s češkimi poslanci, ima to edino ta namen, da bi odnehali Čehi. Tak trud bi bil pa brezuspešen in je torej za vse najbolje, da se novih upravnih konferenc Čehi sploh ne udeleže. Nemci itak vsak hip lahko odnehajo od svoje trmoglavosti, vlada pa tudi ve, koga mora obvestiti o takem sklepu.

Dogodki na Hrvaškem. Novi ban je prišel nedavno v Zagreb. Grof Pejačević je obljubil, da bo čuval pravice Hrvatske, zabeležene v nagodbenih zakonih, a nič ga ni vznemirjalo in ni nič protestiral, ko je videl, kako na kolodvorih njemu na slavo vihrajo mažarske zastave in se s tem kršijo nagodbeni zakoni. Samo mažarski napis na prometni zgradbi v Zagrebu so odstranili. Sedaj bo dvojezični napis. V Zagrebu vlada veliko vznemirjenje vsled naznanil, ki prihajajo policiji o vedno novih poskusih dinamitnih atentatov. Minuli teden se je razletela na hiši vladnega poslanca kanonika Mantunči dinamitna patrona. Pok se je slišal po

vsem Zagrebu. V obližju se je zemlja stresla, kakor ob potresu in so bili nekateri ljudje vrženi celo iz postelj. Škoda na hiši ni velika. Kanonik Mantunči je izstopil iz vladne stranke ter odložil mandat. Na vseučiliškem trgu v bližini stanovanja znanega mažarona Kovačičevića so našli 1 kg. težko dinamitno bombo. Redarji stražijo noč in dan saborsko in banovo palačo in hiši, v katerih stanujejo voditelji stranke. V zlatarski okolici se še vedno ponavljajo nemiri. Ljudstvo se noče pomiriti, ker ne zaupa novemu banu.

Dogodki v Srbiji. V nekem srbskem obmejnem mestu je bil aretiran neki častnik radi groženj proti zarotniku polkovniku Mašin. Ko se je vršila hišna preiskava, našli so pri dotičnem častniku podatke, da si je 11 srbskih častnikov priseglo maščevati umor kralja Aleksandra. — V Nišu je pri občinskih volitvah prišlo do takih izgredev, da so morali volitev prekiniti. — V Beogradu so razširjene vesti, da se namerava kralj Peter zopet poročiti, in sicer z neko rusko princezino.

Gospodarske stvari.

Nekaj o vprežni živini.

Jaz poznam srednjega gospodarja nekje na Slovenskem. Mož je varčen, priden in delaven. Pred nekaj časa mi je pripovedoval, da je v 5 letih poplačal ves svoj dolg v iznosu od 1500 kron. Prej pa ni mogel baje v 5 letih niti 500 kron dolga plačati. Na moje tozadevno vprašanje mi odgovori, da mu gre mnogo bolje, odkar je prodal svoje konje, ter mu opravljajo vse vožnje le voli. Povedal mi je tudi, da vole doma vzreja, da drži 2 vola za delo, 2 junca, katera uči po malem delati in pa 2 majhna junčka. Pri takem postopanju podebeli vsako leto po dokončanem oranju 2 stara vola ter jih prodá za 700 do 800 K, a za drugo leto so že junci dovolj močni za delo.

Tako postopanje je zares gospodarstveno in posnemanja vredno. Zakaj si je ta kmetovalec pomagal? V sledečem bomo odgovorili na to vprašanje.

1. Voli niso gledé na klajo tako izbirčni, kakor konji. 2. Konjska klaja je mnogo dražja od volovske, ker se konjem mora dajati žita. 3. Voli niso podvrženi tako mnogovrstnim boleznim kakor konji. Konji se lahko prehladijo, dobijo koliko, različne kopitne bolezni; voli pa teh bolezni sploh ne dobe, ali le prav redko. Mnogo konj pogine od vjedanja, volov pa ne. 4. Konj, ki je navajen dan za dnevom voziti in delati, kaj lahko zbolí, če se hkratu z delom preneha; volu pa to nič ne škoduje. 5. Volovska oprava je cenejša od konjske, a nasprotno je volovski gnoj za njive boljši od konjskega. 6. Volov ni treba tako skrbno snažiti in gleštati kakor konje. 7. Ako si zlomi konj nogo, dobiš za njegovo kožo nekoliko kron, za meso pa nič, ker pri nas nimamo konjskih mesnic; vola z zlomljeno nogo pa zakoljemo in porabimo njegovo meso. Ali ni to velika razlika? 8. Na močvirnatih in sploh na mehki zemlji so goveda bolja za vprego, ker se ne vdirajo tako globoko v zemljo, kakor konji. Za oranje, in to posebno v goratih krajih, so goveda pripravnejša od konj. Sploh pa so voli mnogo mirnejši in za počasna dela sposobnejši kakor konji. 9. Ko se volovi postarajo, spitamo jih ter jih prodamo za drag denar v mesnico. S konji delamo, dokler morejo vleči, a ko več ne morejo voziti, nimamo od njih nobene koristi. 10. Kdor se peča samo s poljedelstvom in z vožnjo za dom, za tistega so voli koristnejša in dobičkonosnija vprežna živina, nego konji.

Kdor ima zraven poljedelstva tudi še postranske vožnje, zlasti hitre vožnje, tisti mora imeti za vprežne živali konje, ker so konji hitrejši, vztrajnejši od volov. A osim tega morejo konji delati za vročine in mraza, po zmrzlih in po polzkih potih, in sicer, izvzemši poldanski odmor, celi dan. Voli pa ne morejo za hude vročine celi dan voziti.

Ali se smejo krave vprezati? Smejo! Za malega kočarja, ki ne more rediti volov in konj, je vprezanje krav močno koristno. Kočar ali mali kmet, kateri ima malo polja, izhaja prav dobro z dvema

ali tremi kravami; z njimi more vse obdelati in svoje pridelke k domu speljati, a razen tega ima tudi zadosti mleka, sira in sirovega masla za svojo hišo. Za kočarja je mnogo bolj gospodarstveno, ako drži tri krave, kakor da bi redil dva vola in pa eno kravo.

Krave pa je vprezati le za počasna dela, ako hočeš, da jim vožnja ne škoduje. Dalje je vprežne krave dobro krmiti, jih snažiti, dati jim dovolj odmora in ni smeti z njimi za hude vročine dolgo časa delati. Pomisliti moraš namreč, da mora vprežna krava voziti, mleko dajati, svoje telo preživiti in še svoj sad v telesu rediti. Delavna krava se mora zbog vsega tega tečnejše krmiti in skrbnejše gleštati, kakor vprežni vol. Krav ne moreš skozi vse leto vprezati, ker brejost tega ne dopušča. V prvi polovici nosečnosti vožnja ne škoduje, a v drugi polovici in posebno pa še zadnje tedne pred porodom, pa se more vprežna krava posilno tako poškodovati, da zvrže. Taki nepriliki se je izogniti s tem, da se breja krava zadnje dva ali tri mesece pred storitvijo ne vpreza. Tudi po porodu jo je pustiti toliko časa v hlevu, dokler ni tele odstavljeno. *Podborški.*

Ker se mora „Mir“ po pošti odposlati v četrtek zjutraj, treba je list zaključiti že ob torkih opoldne. Zato gg. dopisnike nujno prosimo, da nam blagovolijo dopise kolikor mogoče zgodaj pošiljati, da se morejo pravočasno vrstiti.

Loterijske številke od 25. julija 1903.

Linc	4	46	40	25	3
Trst	61	47	21	56	28

NAZNANILA.

Službo išče

v vseh pisarniških delih vseskozi izurjen, slovensčine in nemščine v govoru in pisavi popolnoma zmožen, bodisi v posojilnici, v občinski pisarni, pri odvetniku, notarju ali sodniji. Ima od vseh teh strani večletna izvrstna spričevala, lahko nastopi kot **solicitator**, je izurjen na pisalni stroj in ume nemško stenografijo. — Ponudbe na naslov:

Dragotin Gobec,

občinski in posojilniški tajnik. Šmihel pri Pliberku na Koroškem.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se uljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pisemenih zavitkov itd. po najnižjih cenah.

Ako si hočete po ceni in dobro **pravo švicarsko uro**

kupiti, obrnite se zanesljivo do

H. Suttner-ja, urarja v Kranju,

ker te ure so po celem svetu znane kot najboljše. Zahtevajte najnovejši veliki cenik, ki ima blizo 600 podob, katerega Vam pošlje za-
stoj in poštne prosto

Izborna zaloga zlatnine in srebrnine.

Nizke cene. — Točna postrežba.

Podpisani uljudno naznanjam, da sem otvoril svojo **trgovino z usnjem**

v Celovcu, na Novem trgu šte. 4, poleg gostilne „zum Kleeblatt“ (poprej Petschounig)

in se vsakemu nudi prilika, pri meni sedaj blago dobro in ceno kupovati.

Prosim torej, da vsakdo svojo potreščino na usnji pri meni oskrbeti blagovoli, ter sme biti zagotovljen **najcenejše postrežbe.**

Z vsem spoštovanjem

A. Mehur,

trgovec z usnjem v Celovcu.

Tovarna za kmetijske stroje.

Kdor potrebuje kak kmetijski stroj, naj se obrne naravnost na tovarno

Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adlergasse šte. 19.

nasproti c. kr. kmetijske družbe,

kjer se dobijo najnovejše mlatilnice, slamoreznice, gepeljni in razni drugi za kmetijstvo potrebni stroji ter tudi taki **vodovodi**, ki sami vodo gonijo iz globoko ležečih studencev na zemljišča, katerim vode primanjkuje. (Glej podobno na levi strani.)

Cenike pošilja zastoj.

